

Cauza C-720/23**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

23 noiembrie 2023

Instanța de trimitere:

Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana (Curtea Superioară de Justiție a comunității Valenciene, Spania)

Data deciziei de trimitere:

26 septembrie 2023

Reclamante:

Asociación Española de Fabricantes de Máquinas Recreativas y de Juego (Aseseam)

Asociación de Empresarios de Máquinas Recreativas de la Comunidad Valenciana (Andemar CV)

Asociación Provincial de Empresas Comercializadoras de Empresas de Máquinas Recreativas y de Azar de Alicante (Apromar-Alicante)

Federación Empresarial de Hostelería de Valencia

Pârâtă:

Conselleria de Hacienda y Modelo Económico de la Generalitat Valenciana

Obiectul procedurii principale

Reglementarea jocurilor de noroc — Legislație adoptată de o comunitate autonomă în scopul reglementării jocurilor de noroc — Suspendarea acordării de noi licențe sau autorizații pentru aparatele de tip B (slot machine) pentru o perioadă maximă de cinci ani

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Articolul 267 TFUE — Cerere de decizie preliminară privind interpretarea — Compatibilitatea legislației naționale cu articolele 26 TFUE, 49 TFUE și 56 TFUE — Caracterul adecvat, necesitatea și proporționalitatea — Existența unor măsuri mai puțin restrictive — Egalitate de tratament — Denaturarea concurenței

Întrebările preliminare

1) Articolele 26, 49 și 56 TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale precum cea prevăzută la articolul 9 din Decreto 97/2021 (Decretul 97/2021), în măsura în care determină imposibilitatea de a reinnoi după intrarea în vigoare a Ley 1/2020 (Legea 1/2020) autorizațiile de exploatare a aparatelor de tip B existente anterior intrării în vigoare a acesteia, și în a zecea dispoziție tranzitorie a Ley 1/2020, de 11 de julio de la Generalitat Valenciana, de regulación del juego y de prevención de la ludopatía en la Comunidad Valenciana (Legea 1/2020 din 11 iunie 2020 a Generalitat Valenciana privind reglementarea jocurilor de noroc și prevenirea dependenței de jocurile de noroc în comunitatea Valenciană), care instituie un moratoriu de cinci ani de la intrarea în vigoare a acestei legi pentru acordarea de noi licențe sau autorizații pentru localurile de jocuri de noroc și pentru acordarea de noi autorizații de exploatare pentru aparatele de tip B, întrucât astfel de restricții sunt incompatibile cu principiile menționate ale libertății de a desfășura o activitate comercială și de stabilire, precum și liberei exercitări a unei activități profesionale și liberului acces pe piață?

2) Indiferent de răspunsul la întrebarea anterioară, articolele 26, 49 și 56 TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale precum cea prevăzută la articolul 9 din Decreto 97/2021 și în a zecea dispoziție tranzitorie a Legii 1/2020 privind reglementarea jocurilor de noroc și prevenirea dependenței de jocurile de noroc în comunitatea Valenciană, în măsura în care afectează doar sectorul privat (firmele din sectorul hotelier și similare în care sunt amplasate asemenea aparate de tip B, precum și, indirect, producătorii acestora, cărui a se impun restricții de exploatare, fără însă a aduce atingere localurilor publice de jocuri de noroc și de pariuri, care sunt exceptate de la aceste restricții datorită tipului de pariuri și de jocuri de noroc pe care le promovează?

Principiile unității pieței, egalității și uniformității de tratament și nediscriminării între și în privința operatorilor din domeniul jocurilor de noroc se opun acestor dispoziții din reglementarea internă? Situația descrisă constituie un avantaj care aduce atingere și denaturează concurența în acest sector?

Dispozițiile dreptului Uniunii invocate

Articolele 26, 49 și 56, articolul 106 alineatul (1) și articolul 107 alineatul (1) TFUE

Dispozițiile naționale invocate

Legea 1/2020

Legea 1/2020 din 11 iunie 2020 a Generalitat Valenciana privind reglementarea jocurilor de noroc și prevenirea dependenței de jocurile de noroc în comunitatea Valenciană (denumită în continuare „Legea 1/2020”) stabilește în cea de a zecea dispoziție tranzitorie următoarele:

„Pentru o perioadă maximă de 5 ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi, se stabilește suspendarea acordării de noi autorizații pentru localurile de jocuri de noroc, precum și de noi autorizații de exploatare a aparatelor de tip B sau de divertisment cu premii, destinate a fi amplasate în localuri hoteliere sau similare.

[...]

În perioada indicată, ministerul responsabil în materie de jocuri de noroc trebuie să coordoneze un studiu de analiză a impactului social și asupra sănătății publice al unităților de jocuri de noroc existente (localuri de jocuri de noroc specifice și aparate de jocuri de noroc amplasate în localuri hoteliere). Pe baza rezultatului acestui studiu, ministerul responsabil în materie de jocuri de noroc trebuie să propună limitările pe teritoriul comunității Valenciene cu privire la numărul și distribuția admisibilă a localurilor de jocuri de noroc și a aparatelor de tip B sau de divertisment cu premii pentru localurile hoteliere sau similare, ținând cont de criteriile de sănătate publică, de populație, socioeconomice și teritoriale.”

Decretul 97/2021

Decreto 97/2021, de 16 de julio, del Consell, de medidas urgentes para la aplicación de la Ley 1/2020, de 11 de junio, de la Generalitat Valenciana de regulación del juego y de prevención de la ludopatía en la Comunidad Valenciana (Decretul 97/2021 din 16 iulie 2021 al guvernului comunității Valenciene privind adoptarea măsurilor urgente de punere în aplicare a Legii 1/2020 din 11 iunie 2020 a Generalitat Valenciana privind reglementarea jocurilor de noroc și prevenirea dependenței de jocurile de noroc în Comunitatea Valenciană, denumit în continuare „decretul atacat”) reprezintă actul normativ împotriva căruia reclamantele au introdus prezenta acțiune.

Articolul 9 din decretul atacat are următorul cuprins:

„1. Amplasarea de aparate de tip B sau de divertisment cu premii în localuri hoteliere sau similare nu poate fi autorizată decât dacă autorizația de exploatare aferentă a fost obținută sau solicitată înainte de intrarea în vigoare a legii.

2. Documentația menționată la articolul 27 alineatul 2 din Reglamento de Máquinas Recreativas y de Azar (Regulamentul privind aparatele de divertisment și de jocuri de noroc), aprobat prin Decreto 115/2006, de 28 de julio, del Consell (Decretul 115/2006 din 28 iulie 2006 al guvernului comunității Valenciene)

trebuie să fie anexată cererii de autorizație de instalare, însoțită de o declarație pe propria răspundere că localul în care urmează a fi amplasat aparatul nu este un bar sau o cafenea situată în interiorul unui centru educațional, de sănătate, social sau de tineret sau al unei săli de sport.

3. Înlocuirea, indiferent de motiv, a aparatelor de divertisment și de jocuri de noroc, a aparatelor de tip B sau de divertisment cu premii în localurile menționate la primul paragraf al celei de a zecea dispoziții tranzitorii a Legii 1/2020 nu poate, în niciun caz, să implice prelungirea perioadei pentru care a fost acordată autorizația de exploatare a aparatului care urmează să fie înlocuit. Autorizația aparatului de substituție poate fi prelungită doar până la data expirării perioadei de valabilitate a autorizației de exploatare a aparatului înlocuit.

4. După intrarea în vigoare a prezentului decret nu se va mai autoriza amplasarea în localuri hoteliere și similare a aparatelor de tip B sau de divertisment cu premii, care provin din cazinouri, săli de bingo, saloane de jocuri de noroc sau de pe navele menționate la articolul 45 alineatul 4 din Legea 1/2020.”

Prezentarea pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Reclamantele din litigiul principal au introdus o acțiune împotriva decretului atacat, publicat în *Jurnalul Oficial al Generalitat Valenciana* din data de 4 august 2021. Acestea atacă în special dispozițiile articolului 9 din acesta.

Argumentele esențiale ale părților din procedura principală

- 2 Reclamantele susțin că, în ceea ce privește aparatele de jocuri de noroc de tip B, ceea ce se urmărește este încetarea autorizațiilor obținute înainte de intrarea în vigoare a Legii 1/2020, pe măsură ce expiră perioada de valabilitate a acestora. Acest lucru afectează aparatele de jocuri de noroc amplasate în localurile hoteliere și, indirect, producătorii acestor aparate. Este vorba despre o blocare totală a accesului la activitatea de jocuri de noroc în comunitatea Valenciană, cu încălcarea dispozițiilor articolelor 49 TFUE și 56 TFUE.
- 3 Pârâta susține că decretul atacat este conform cu dispozițiile mai sus menționate ale TFUE.

Prezentare pe scurt a motivelor trimiterii preliminare

- 4 Curtea de Justiție a stabilit limitele puterii discreționare acordată statelor membre în stabilirea obiectivelor și a instrumentelor politicii lor în materie de jocuri de noroc, impunând ca restricțiile stabilite de autoritățile naționale să îndeplinească următoarele condiții:
  - a) Trebuie, în orice caz, să se aplice în mod nediscriminatoriu.

- b) Trebuie să fie coerente și adecvate pentru a garanta atingerea obiectivelor invocate de autoritățile naționale.
- c) Trebuie să fie proporționate și să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului sau a obiectivelor care stau la baza adoptării lor.
- d) Autoritățile naționale nu pot acționa în mod arbitrar și sunt supuse în special unei obligații de transparență, cu anumite excepții.
- 5 În ceea ce privește interdicția discriminării, trebuie remarcat faptul că interdicția discriminării pe motiv de naționalitate reprezintă o valoare a Uniunii și un principiu fundamental al dreptului Uniunii. Acest lucru explică motivul pentru care Curtea de Justiție s-a arătat deosebit de riguroasă atunci când a impus ca eventualele restricții stabilite de state să nu fie discriminatorii pe motiv de naționalitate și să se considere legitime doar cele care afectează fără distincție persoanele interesate care sunt stabilite în orice stat membru. În acest sens, în anumite litigii referitoare la impozitarea jocurilor de noroc, Curtea a constatat incompatibilitatea reglementării naționale cu dreptul Uniunii. Astfel, în Hotărârea din 13 noiembrie 2003, Lindman (C-42/02, EU:C:2003:613), Curtea de Justiție a stabilit caracterul discriminatoriu al legislației fiscale finlandeze care stabilea scutirea de impozit a premiilor de loterie câștigate în Finlanda, în timp ce supunea impozitului premiile câștigate în alte state, mai precis în Suedia.
- 6 Mai importantă este problema ridicată în Hotărârea din 9 septembrie 2010, Engelmann (C-64/08, EU:C:2010:506), în care s-a analizat compatibilitatea cu dreptul Uniunii a legislației austriece care impunea concesionarilor care exploatau cazinouri obligația de a adopta forma juridică a unei societăți pe acțiuni cu sediul în Austria. Curtea de Justiție a constatat că această din urmă condiție constituie o restricție privind libertatea de stabilire în sensul articolului 49 TFUE și o discriminare a operatorilor care au sediul pe teritoriul altui stat membru.
- 7 În ceea ce privește adecvarea restricțiilor la obiectivele politicii în materie de jocuri de noroc, competența acordată statelor membre de a stabili obiectivele politicilor lor naționale în această materie include și determinarea măsurilor necesare pentru atingerea obiectivului vizat. În acest scop, statele dispun de o marjă de apreciere destul de amplă, însă nu nelimitată. În conformitate cu cerința de adecvare, reglementările naționale care instituie măsuri restrictive sau obstacole pe piața internă trebuie să fie coerente cu scopul urmărit și să poată fi justificate prin prisma obiectivului care stă la baza restricției respective. În general, o reglementare națională este adecvată pentru a garanta atingerea obiectivului invocat doar dacă răspunde în mod real preocupării privind realizarea acestuia în mod coerent și sistematic.
- 8 Curtea de Justiție a stabilit că este de competența instanțelor naționale să aprecieze coerența și congruența reglementărilor naționale, semnalând că acestea trebuie să evalueze dacă măsurile sunt adecvate obiectivelor de interes general care le stau la bază. În acest scop, această apreciere trebuie să se realizeze potrivit unei logici

care impune, în primul rând, ca obiectivele urmărite de autoritățile naționale ale statului membru în cauză să fie luate în considerare în mod global sau împreună și, în al doilea rând, ca fiecare dintre restricțiile impuse de o reglementare națională să fie analizată individual, pentru a se stabili dacă acestea sunt adecvate pentru a garanta realizarea obiectivelor invocate.

- 9 În general, Curtea de Justiție tinde să considere că măsurile adoptate de autoritățile naționale sunt coerente. Cu toate acestea, în anumite situații, Curtea a pus în mod deschis la îndoială coerența restricțiilor impuse, precum în Hotărârea din 6 noiembrie 2003, Gambelli și alții, (C-243/01, EU:C:2003:597), în care a subliniat că, „în măsura în care autoritățile unui stat membru incită și încurajează consumatorii să participe la loterii, la jocuri de noroc și la pariuri pentru ca finanțele publice să obțină beneficii pe plan financiar, autoritățile acestui stat nu pot invoca ordinea publică socială în legătură cu necesitatea de a reduce ocaziile de a juca pentru a justifica măsuri precum cele care fac obiectul litigiului principal”. Curtea a constatat de asemenea că decizia autorităților naționale italiene de a reînnoi automat, fără a recurge la o procedură de cerere de ofertă, concesiunile necesare pentru gestionarea și exploatarea pariurilor hipice, nu îndeplinea obiectivul de a evita ca operatorii din domeniul jocurilor de noroc să fie implicați în activități criminale sau frauduloase.
- 10 În Hotărârea din 8 septembrie 2010, Stoß și alții (C-316/07, C-358/07-C-360/07, C-409/07 și C-410/07, EU:C:2010:504), Curtea de Justiție a pus sub semnul întrebării coerența monopolurilor publice în materie de pariuri sportive, instituite în landurile Hessa și Baden-Württemberg în scopul prevenirii incitării la cheltuieli excesive legate de joc și de luptă împotriva dependenței de jocurile de noroc. În această privință, Curtea a împărtășit abordarea instanțelor de trimitere, care au pus la îndoială coerența unui astfel de monopol cu obiectivele legislației care îl reglementa.
- 11 Argumentarea Hotărârii din 3 iunie 2010, Ladbrokes Betting & Gaming și Ladbrokes International (C-258/08, EU:C:2010:308), în care se analizează compatibilitatea cu dreptul Uniunii a reglementării neerlandeze care instituie un regim de exclusivitate în favoarea unui singur operator pentru organizarea și promovarea jocurilor de noroc, este foarte ilustrativă în acest sens. În această cauză, Curtea Supremă din Țările de Jos și-a exprimat anumite îndoieli cu privire la caracterul coerent și sistematic al unei reglementări care, în ciuda faptului că viza protecția consumatorilor și lupta împotriva fraudei și a dependenței de jocurile de noroc, permitea operatorilor care beneficiau de o autorizație exclusivă să își lărgescă oferta de jocuri de noroc și să recurgă la mesaje publicitare pentru a face oferta respectivă mai atractivă. Curtea de Justiție a stabilit că realizarea simultană a celor două obiective (protecția consumatorilor și prevenirea fraudei și a criminalității în domeniul jocurilor de noroc) necesită găsirea unui just echilibru între cele două. După cum a apreciat deja Curtea în Hotărârea din 6 martie 2007, Placanica (C-338/04, C-359/04 și C-360/04, EU:C:2007:133), dezvoltarea unei politici de expansiune controlată care vizează în mod efectiv canalizarea dorinței

de joc înspre circuite legale este compatibilă cu obiectivul prevenirii fraudei și a criminalității.

- 12 Pentru aceasta, operatorii autorizați trebuie să constituie o alternativă fiabilă și atractivă la jocul clandestin, motiv pentru care trebuie să poată oferi o gamă vastă de jocuri, publicitate de o anumită anvergură și recurgerea la noi tehnici de distribuție. Cu toate acestea, obiectivul protecției consumatorilor de dependența de joc este dificil de conciliat cu o politică de expansiune controlată în sectorul jocurilor de noroc și, din acest motiv, o asemenea politică nu poate fi considerată coerentă decât dacă activitățile ilegale prezintă o dimensiune considerabilă și dacă măsurile adoptate urmăresc să canalizeze dorința de joc a consumatorilor înspre circuite legale, iar nu scopul de a mări încasările provenite din jocurile de noroc autorizate, care constituie doar o consecință benefică accesorie.
- 13 În ceea ce privește proporționalitatea, aceasta se referă la conținutul și limitele drepturilor fundamentale. Această dimensiune, de limită în raport cu intervenția publică, face ca principiul proporționalității să includă următoarele elemente:
  - a) Caracterul adecvat, care impune ca măsurile adoptate la nivel statal să fie potrivite pentru atingerea obiectivului urmărit.
  - b) Necesitatea, care impune să nu existe o altă măsură mai puțin restrictivă pentru atingerea obiectivului urmărit și, în cazul în care există mai multe alternative, să se aleagă cea mai puțin restrictivă.
  - c) Proporționalitatea în sens strict, conform căreia consecințele benefice ale măsurii pentru interesul general trebuie să depășească în orice caz atingerea pe care aceasta o aduce altor drepturi.
- 14 Jurisprudența Curții de Justiție cu privire la jocurile de noroc subliniază că necesitatea și proporționalitatea măsurilor adoptate de un stat membru trebuie apreciate numai în raport cu obiectivele vizate și cu nivelul de protecție pe care urmăresc să îl asigure autoritățile naționale în cauză. În această privință, Curtea de Justiție consideră că principiul proporționalității nu impune ca o măsură restrictivă să răspundă unei concepții împărțite de toate statele membre în ceea ce privește modalitățile de protecție a interesului legitim.
- 15 Din acest motiv, este foarte dificil să se tragă concluzii generale cu privire la proporționalitatea restricțiilor impuse de statele membre în fiecare caz în parte, având în vedere că împrejurările specifice fiecărei cauze au o importanță semnificativă în ceea ce privește acest aspect, iar Curtea de Justiție amintește că instanțele statului în cauză sunt cele care trebuie să aprecieze proporționalitatea.
- 16 Într-o primă etapă, Curtea de Justiție a ales să nu analizeze în mod aprofundat proporționalitatea unor măsuri concrete, evitând să formuleze opinii explicite cu privire la acest aspect. Astfel, în Hotărârea din 24 martie 1994, Schindler (C-275/92, EU:C:1994:119), monopolul asupra loteriilor, instituit de legislația britanică, nu a fost considerat disproporționat. Cu toate acestea, începând cu cauza

Gambelli și, în special, cu Hotărârea Placanica, Curtea de Justiție a realizat o analiză mai detaliată și sistematică a acestei probleme, ajungând uneori să pună sub semnul întrebării proporționalitatea anumitor măsuri impuse de state. În cauza Placanica, Curtea a statuat că obligația de a dispune de o autorizație a poliției este întru totul proporțională cu obiectivul urmărit (de a evita ca operatorii să fie implicați în activități criminale sau frauduloase). Cu toate acestea, atât în cauza Placanica, cât și în cauza Gambelli, Curtea a considerat disproporționată excluderea societăților de capitaluri cotate pe piețele reglementate în alte state membre de la acordarea concesiunilor de exploatare a pariurilor sportive, întrucât această măsură depășea ceea ce era necesar pentru atingerea obiectivului de a preveni implicarea operatorilor în activități criminale sau frauduloase. În particular, Curtea a stabilit că existau măsuri mai puțin restrictive.

- 17 Această implicare sporită a Curții de Justiție în aprecierea proporționalității restricțiilor impuse de reglementările naționale privind jocurile de noroc a determinat-o să pună în discuție respectarea acestei condiții în hotărârile ulterioare. Astfel, în Hotărârea din 13 septembrie 2007, Comisia/Italia (C-260/04, EU:C:2007:508), Curtea a declarat disproporționată reînnoirea de către autoritățile italiene a unor concesiuni pentru gestionarea pariurilor hipice fără a recurge la o procedură de cerere de ofertă.
- 18 Această abordare mai aprofundată și mai cuprinzătoare nu a împiedicat Curtea să confirme proporționalitatea altor restricții impuse de autoritățile naționale în acest domeniu. Se poate cita, în acest sens, sprijinul obținut de sistemul neerlandez de licențe exclusive pentru exploatarea pariurilor sportive în Hotărârea din 3 iunie 2010, Sporting Exchange (C-203/08, EU:C:2010:307), în care se subliniază că decizia de a autoriza un singur operator simplifică controlul și evită o concurență sporită între operatori, care ar putea determina o creștere a dependenței de joc.
- 19 În încheierea analizei acestei probleme, este interesant să menționăm orientările și indicațiile adresate autorităților naționale în Hotărârea Stoß, referitoare la monopolul asupra pariurilor sportive instituit de mai multe landuri germane. Curtea de Justiție a stabilit, în primul rând, că instituirea unui monopol nu impune autorităților statului membru în cauză să justifice existența unui studiu privind proporționalitatea măsurii respective, efectuat anterior instituirii monopolului menționat. În plus, un sistem prin care se autorizează un operator unic (monopol sau drepturi exclusive) simplifică controlul asupra ofertei de jocuri de noroc și asigură garanții de eficacitate sporite față de sistemele în care operatorii privați își desfășoară activitatea în condiții de concurență. Fără a aduce atingere avantajelor pe care le oferă acest model de reglementare, Curtea de Justiție amintește că instituirea unui monopol reprezintă o măsură deosebit de restrictivă, care nu s-ar putea justifica decât în cazul în care obiectivul urmărit este asigurarea unui nivel de protecție a consumatorilor extrem de ridicat și, prin urmare, subliniază că cadrul normativ trebuie să garanteze că titularul monopolului este capabil să urmărească obiectivul prin intermediul unei oferte moderate cantitativ și adaptate calitativ în funcție de obiectivul respectiv și supuse unui control strict din partea autorităților publice.

- 20 În speță, pentru a aprecia compatibilitatea decretului atacat cu dreptul Uniunii, trebuie analizate următoarele elemente: (a) principiul proporționalității, în raport cu caracterul adecvat, oportun și necesar al măsurilor, precum și cu caracterul nediscriminatoriu al acestora; (b) principiile libertății de a desfășura o activitate comercială, de stabilire și de acces pe piață și libertății de exercitare a unei activități profesionale; (c) principiul unității pieței și al tratamentului uniform indiferent de caracterul public sau privat al operatorului economic, cu interzicerea oricărui avantaj care denaturează concurența și favorizează sectorul public și (d) în legătură cu interzicerea discriminării, interdicția avantajelor care denaturează concurența sau care reprezintă forme disimulate ale monopolului statal.
- 21 Se pare că este posibil ca moratoriul de cinci ani de la intrarea în vigoare a legii menționate pentru acordarea de noi autorizații pentru exploatarea aparatelor de tip B (slot machine) să nu respecte aceste principii și cerințe, întrucât o atare suspendare, pentru o perioadă atât de lungă, echivalează cu o formă de încălcare a dreptului de a desfășura o activitate licită.
- 22 Acest moratoriu implică eliminarea reînnoirii autorizațiilor de exploatare în vigoare și reducerea mascată a autorizațiilor și, prin urmare, în timp, dispariția completă a parcului de aparate de jocuri de noroc din localurile hoteliere. Este vorba, fără nicio îndoială, de o negare a dreptului de a desfășura o activitate licită, care este legat de dreptul la libertatea de stabilire a întreprinderilor și de piața liberă, în măsura în care împiedică exploatarea aparatelor „slot machine” care, printr-o măsură arbitrară, dispar, în pofida caracterului lor legal, fără a se respecta principiul proporționalității și nici drepturile garantate de articolele 26 TFUE, 49 TFUE și 56 TFUE.
- 23 În sfârșit, în ceea ce privește egalitatea de tratament și coerența restricțiilor impuse, Curtea de Justiție a declarat în cauza Gambelli că „în măsura în care autoritățile unui stat membru incită și încurajează consumatorii să participe la loterii, la jocuri de noroc și la pariuri pentru ca finanțele publice să obțină beneficii pe plan financiar, autoritățile acestui stat nu pot invoca ordinea publică socială în legătură cu necesitatea de a reduce ocaziile de a juca pentru a justifica măsuri precum cele care fac obiectul litigiului principal”.
- 24 Se poate considera că aceste orientări, care implică interzicerea oricărei forme de discriminare, nu sunt respectate în speță, în măsura în care se prevăd restricții doar pentru activitățile care se desfășoară în localuri private de jocuri de noroc, iar nu și pentru cele care se desfășoară în localuri publice (loterii de stat, pariuri mutuale și pariuri sportive, ONCE [loteria Organizației Naționale a Nevăzătorilor din Spania], etc.). Se pare că astfel de restricții, impuse exclusiv activităților care se desfășoară în localurile private, denaturează concurența și conduc la o tendință către un monopol statal în domeniul jocurilor de noroc. Această situație aduce atingere și liberei circulații a capitalurilor și a mărfurilor pe întreg teritoriul Uniunii, ca urmare a limitărilor impuse în Spania în acest domeniu.